

Mördarsnigel – en skadlig invasiv art

Mördarsnigeln (fd. spanska skogssnigeln) kommer ursprungligen från sydvästra Europa, och har spritt sej till Finland via plantskoleprodukter, troligen flera gånger. De första rapporterna är från 1990-talet, då den hittades bl.a. på Åland 1990 och i Helsingfors 1994.

Snigeln sprider sej längre sträckor främst via ägg i jordmaterial. Kortare sträckor kan den förflytta sej själv – den kan krypa upp till 50 m per natt. Den äter upp till 10 g per dag, och är allätare. Den är särskilt förtjust i tagetes, som ökar dess aptit, medan den undviker pelargoner och ringblommor.

Den förökar sej mycket effektivt, en snigel kan lägga upp till 400 ägg under sin livstid, 20–30 ägg åt gången, och den är tvåkönad, så alla köns mogna individer lägger ägg. I undantagsfall kan en snigel befrukta sej själv, därför räcker det i princip med ett enda ägg för att starta en massförekomst. Äggen är 3–4 mm i diameter, vita och hårda. Äggen kläcks efter 2–4 veckor, beroende på temperatur. Regniga somrar kläcks en större andel av äggen. De blir köns mogna beroende på luftfuktighet och temperaturförhållanden tidigast efter 4–6 veckor, då de är 5–6 cm långa. I Finland kan det ta upp till 1–2 år innan de blir köns mogna.

Den tål uttorkning bättre än de flesta andra sniglar. Fullvuxna individer som lagt sina ägg antas till största delen dö bort på vintern, och endast unga sniglar, och möjligtvis ägg, övervintrar. Här om finns lite varierande uppgifter i olika källor. Kalla vintrar, särskilt med barfrost, minskar överlevnaden, liksom torra somrar. Avsaknaden av naturliga fiender, som skulle äta fullvuxna sniglar, bidrar till deras spridning. Snigeln förekommer framförallt i kulturlandskap: trädgårdar, parker, grönsaksodlingar, lövträdsskog.

Identifiering.

Mördarsnigeln är mellan 1 cm lång som nykläckt, upp till 7–15 cm som fullvuxen. Färgen varierar från orangebrun över smutsbrun till svart, oftast utan sidorand. Hela undersidan är i allmänhet ljus, men kan ibland vara gråaktig. Den antas ofta hybridisera, dvs. föröka sej med lokala snigelarter, vilket gör att färgvariationen blir ännu större. Andningsöppningen är i framändan av huvudskölden. Den har ingen ås på ryggen.

Fotkanten är orange med svarta lodräta streck. En plötslig massförekomst är också ett tecken på att det är fråga om mördarsnigel.

Foton: Monica Österblad

Fullvuxen individ.

Yngre exemplar.

En del färgvarianter, och ett par med äggsäckar.

Bekämpning.

Det lönar sej alltid att kolla med grannarna, så att alla är medvetna om problemet, och kan hjälpas åt att bekämpa mördarsniglarna. Ordna gärna talkon! De är inte ett problem för enskilda trädgårdar utan sprider sej i hela grannskapet – också en välskött trädgård kan ha många sniglar! De trivs också på gräsmattor som klipps ofta, under välskötta blomkrukor, och på krattade grusgångar.

De har inte så många naturliga fiender som äter dem ännu i Finland, så därför är enda sättet att undvika stora massförekomster att bekämpa dem med människokraft. Bästa resultat fås om man börjar genast då de börjar synas på våren, före de hinner lägga ägg.

Att samla och avliva sniglarna är billigt och effektivt, om man samlar konsekvent under en längre tid. Man ska också försöka hitta unga sniglar och äggsamlingar. Man kan avliva sniglarna genom att klippa itu huvudet mellan känselspröten – det lyckas förvånansvärt bra om man först petar till dem så att de drar ihop sig. Ett snabbt sätt är också att mosa dem snabbt med tillräcklig tyngd, t.ex. med skon eller en sten. Om den döda snigeln lämnas på marken, drar den till sej andra sniglar, så därför kan det löna sej att plocka upp den, om man inte vill använda den som lockbete. Ägg i döda sniglar utvecklas inte.

Andra sätt att avliva dem är att lägga dem i frysen i en påse, eller lägga dem i kokande vatten. Salt dödar sniglarna ganska snabbt om man använder tillräckligt mycket, men kan inte slängas i komposten på grund av salthalten. Vieraslajit.fi-sidan rekommenderar inte ättika eller salt eftersom det är djurplågeri, men däremot alkohol. Se närmare anvisningar på den uppdaterade Vieraslajit-sidan, också på svenska.

I handeln finns järnfosfatpreparat, som marknadsförs som ofarliga för alla andra utom sniglar. Om man använder järnfosfat, ska man ändå se till att hundar, katter barn, igelkottar osv. inte kommer åt pelletsen; de kan smaka sött, och förorsakar förgiftningssymptom åtminstone hos hundar. Medlet är dessutom förhållandevis dyrt, och det lönar sej därför att i mån av möjlighet lägga åtminstone en del av pelletsen i skydd av något ("snigelbar"), så att större djur och regn inte kommer åt dem. Om man har mycket sniglar kan järnfosfat vara det enda effektiva sättet att komma åt problemet på den egna gården, för med plockning får man ändå aldrig alla sniglar samlade. Då lönar det sig att lägga medlet flera gånger per sommar, ända till hösten.

Att tänka på: Slemmet, som är mycket segt och svårt att tvätta bort, kan innehålla skadliga bakterier (*listeria*, *E. coli*), så man ska inte äta råa grönsaker med snigelslem, och vara försiktig vid hanteringen (helst inte plocka med bara händer).

Hindra spridning: Om spansk skogssnigel förekommer i grannskapet, ska man inte transportera bort jord och växtavfall, med undantag för trädgårdsavfall, som kan föras inpackat för förbränning till avfallsstationen. Ge inte heller bort plantor som vuxit i trädgården utan att kontrollera att de är snigel- och äggfria: skölj bort all jord från rötterna, och plantera om i ny påsjord.

Källor:

Vieraslajit.fi

Hietala, Annemari 2011. Espanjansiruetana *Arion lusitanicus*. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, ympäristönsuojeluosasto. (PDF 15 s.)

Slotsbo (2014): NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet –*Arion lusitanicus*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species – NOBANIS www.nobanis.org, sidan besökt 6.7.2020.